

Yunnan, China.

Portret

Al van jongs af ontdekt Kathleen het plezier van het wandelen en het buiten zijn. In 2005 grijpt ze haar kans om tussen twee jobs door naar Compostela te stappen. Het voelt als thuiskomen en in haar hoofd nestelt zich al snel een nieuwe droom: een trektocht naar Tibet. Via het forum van de Wereldfietsers vindt ze Paul, met wie ze dezelfde kijk op trekken en zwerven deelt. Klein probleem: Paul wil fietsen. Na een tiendaagse test in Portugal ligt het besluit vast: van Antwerpen zal het naar Singapore gaan. Op de fiets.

Getaande huid

11 maanden fietste Kathleen van Antwerpen naar Singapore, samen met Paul. Twee jaar na hun thuiskomst vertelt haar boek op een (h)eerlijke manier over loslaten en landen, over aftasten en bodem zoeken, over op reis gaan en uitkomen bij jezelf. En natuurlijk over het ultieme geschenk van het buitenleven: de ruwe schoonheid van een getaande huid.

→ Interview Peter Cristiaensen Foto's en illustraties Kathleen Verhelst

Bel

Een week voor haar vertrek beitelte Kathleen uit een stuk kersenhout een figuurtje met een lang smal achterlijfje, een golvend borststuk en twee bolle ogen. Met vier buigzame wilgentenen als vleugels verschijnt een libel. Het beestje wordt Bel gedoopt en krijgt de voordrager van Kathleen's fiets als vaste plek. Uiteindelijk zal Bel duizenden kilometers voor hen uitvliegen, als een echte libel die neerstrijkt op plekken waar het goed is om te gedijen.

Twee jaar later zal Bel nogmaals haar waarde bewijzen: ze neemt de lezer op sleeptouw door *Getaande huid*. Zelfs de titels van de hoofdstukken verwijzen naar de levensfasen van een libel: hoe bij het ontpoppen eerst het kopje verschijnt (hoofd), dan het lichaampje (hart) en tenslotte ook de pootjes (lijf). Hoe ze vervolgens haar vleugeltjes spreidt zodat met het zonlicht allerlei tinten verschijnen (kleur). En hoe ze tenslotte uitvliegt (zweefvlucht).

Hoofd

(België, Nederland, Duitsland, Oostenrijk, Slowakije, Hongarije, Kroatië, Servië, Bulgarije)

De lange aanloop door Europa beschrijf je als een worsteling om de juiste reismodus te vinden, alsof je tijd nodig had om te ontpoppen.

Klopt. Een echte route hadden we niet uitgestippeld, wel de landen die we wilden passeren. Daarbij was de Himalaya een certitude. Maar om de Pamir Highway te kunnen fietsen, moesten we op tijd aan de voet van de bergpas staan, vooraleer de sneeuw een passage onmogelijk zou maken. Maar al in Duitsland bleek ons tempo te traag, en in de Bulgaarse bergen ging het van

kwaad naar erger. Het was een worsteling van weken om ons planmatige westerse leventje los te laten. Pas toen we beslisten om 'zonder plan' verder te fietsen, voelden we ons vrij.

Het was een worsteling van weken om ons planmatige westerse leventje los te laten.

Voor een tweede mentale worsteling gebruik je het beeld van een elastiek die wel moest knappen.

Ik dacht dat ik een expert in loslaten was: ik had mijn appartement opgezegd, mijn meubels naar de kringloopwinkel gebracht en mijn job *on hold* gezet. Maar in je hoofd neem je 'thuis' toch nog een heel eind mee. Wat zouden ze thuis aan het doen zijn? Hoe kan ik aan thuis vertellen wat ik hier beleef en voel? Maar onder de spanning van de groeiende afstand begint de elastiek die je verbindt, steeds meer te trekken en te kreunen. Tot de enig mogelijke oplossing volgt: laten knappen. Het besef dat de grond onder mijn voeten – of beter: mijn wielen – mijn nieuwe thuis was, had ik nodig om vrijer verder te fietsen.

Verder staat de tussentitel 'hoofd' voor mij ook symbool voor de intellectuele bagage die we hadden om relatief makkelijk door Europa te reizen. In de eerste plaats

onze talenkennis. Eens de Turkse grens gepasseerd zou dat onvermijdelijk wegvallen.

Hart

(Turkije, Iran, Turkmenistan, Oezbekistan)

Jullie fietsten vier maanden door vier moslimlanden. Dat was een heel nieuwe realiteit?

In Europa navigeerden we nog grotendeels op verkeersborden en wegwijzers, eens in Turkije werden de mensen onze houvast. En aangezien taal vaak wegviel als communicatiemiddel, ben je wel verplicht je sociale voelspriet op te zetten. Al was dat niet zo moeilijk, haast overal werden we meteen overvallen door een enorme gastvrijheid en gulheid. Op den duur konden we bij wijze van spreken geen thee meer zien. En telkens we afscheid namen van onze gastheren, werden wij uitvoerig bedankt. Alsof wij hen een ongelooflijk geschenk hadden gegeven door bij hen halt te houden.

Tegelijk begon een nieuwe worsteling, schrijf je in je boek?

Inderdaad. Het waren meestal mannen die ons aanspraken. Of beter: die Paul aanspraken. Zeker in het traditionele Oost-Turkije bleven vrouwen op de achtergrond, weggestoken achter deuren, sluiers en gewaden. Met mijn westerse bril zag ik overal vrouwenonderdrukking en borrelde het protest in me op. Gaandeweg leerde ik dat los te laten. Ik gaf de mannen op en probeerde contact te maken met de vrouwen. Dat zorgde voor hele sterke, intieme momenten, zeker in de Iraanse steden die we bezochten terwijl we op onze visa wachtten voor de volgende landen. Maar via de vrouwen leerde ik ook anders te kijken naar de mannen. Hoe die toch op hun manier respect tonen. Kortom, ik leerde het denken in wij versus zij opzij te zetten en vooroordelen van me af te gooien. Uiteindelijk zitten onder elk laagje cultuur mensen. Vrouwen én mannen waar ik me mee verbonden voel.

In je boek beschrijf je in alle eerlijkheid hoe moeilijk dat soms verliep.

Het was inderdaad niet altijd zo makkelijk als ik het nu vertel. Op momenten had ik echt genoeg van de sociale regels, van de kledingvoorschriften, van de remmingen

Opgaan in de weidsheid van de wereld rondom.

Aan het Karakolmeer in China.

die dat meebrengt. Maar op andere momenten vang je dan weer een glimp op van het sensuele spel dat gespeeld wordt tussen mannen en vrouwen, ondanks al dat textiel. Heel boeiend. Maar toen kwam de Himalaya.

Lijf (Kirgizië, China)

Wat doet dat met een mens, een 7000er aanschouwen?

Heel veel. Zeker wanneer je helemaal op eigen kracht vanop zeeniveau zover geraakt bent. Voor de Pamir waren we te laat, dus werd het een ander traject. Maar voor onze ogen ontvouwde zich een hele nieuwe wereld. Mensen kwamen we in Kirgizië haast niet meer tegen, enkel wilde paarden, ezels en kamelen. Door de hoogte en de ijle lucht en ook door de lange beklimmingen ben je wel verplicht om trager te gaan fietsen. Op het ritme van je adem. Op zo'n momenten voel je elke vezel in je lijf. Tegelijk ga je helemaal op in de weidsheid van die wereld rondom. Het gevoel dat zich van mij meester maakte is er een dat moeilijk in taal te vatten valt: dat ik één was met de bergen, één met de wereld.

Tegelijk besef ik goed dat ik de Himalaya romantiseer. Wij konden dat zo intens beleven omdat we op doorreis waren. Die bergpassen zijn geen plekken om te blijven, de omstandigheden zijn er keihard. De nomaden trekken in de winter ook naar beneden, naar oude sovjetblokken waar ze een tv hebben en zich kunnen verwarmen.

**Ik leerde dat het leven
veel meer kleur heeft dan
wij vanuit ons uniforme
westerse leventje beseffen.**

Kleur (China)

Wat daarop volgt is een drie maanden lange mars door China, waarvan ik uit het boek vooral het onbegrijpbare onthoud.

Wanneer je na een lange afdaling uit de bergen plots weer oog in oog staat met flik-

kerende neonverlichting, shoppingcentra en massa's volk, is de confrontatie immens. Bovendien is er een groot verschil met de moslimwereld: terwijl we daar spontaan aangesproken werden door de mensen, draaiden de Chinezen nu van ons weg, zelfs wanneer we hen iets vroegen. Blijkbaar doen ze dat omdat ze schrik hebben dat ze ons niet verder kunnen helpen. Het gevolg was dat we opnieuw in een heel nieuwe wereld stonden, met nieuwe spelregels waar we nauwelijks iets van begrepen. Maar mijn reactie was deze keer anders. In de moslimlanden probeerde ik de spelregels te doorgronden, om er – al was het maar voor even – deel van uit te maken. In China deed ik geen poging meer om alles helemaal te begrijpen. Ik gaf me gewoon over aan mijn verwondering en bekeek het als een kleurrijk spel, als een zoveelste andere manier van samenleven die mensen eeuwenlang opgebouwd hebben.

Kleurrijk was het ook letterlijk.

Wij fietsten het grootste deel van ons traject door Zuid-China, waar nog veel minderheden wonen. Elk met zijn klederdracht, zijn eigen architectuur en zijn eigen gebruiken. Ik leerde dat op deze aardbol het leven veel meer kleur

Eén met de bergen, één met de wereld.

Kinderen in Laos.

Langs de Zijderoute in Oezbekistan.

heeft dan wij vanuit ons uniforme westerse leventje beseffen. Waarom zou ik me dan in mijn eigen leven moeten conformeren aan één kleur, één norm? Alweer een bevrijdende gedachte, die zich doorzette toen we Laos binnenfietsten.

Zweefvlucht

(Laos, Thailand, Maleisië, Singapore)

Om dan in het zuiden van Thailand de grootste cultuurshock van de hele reis te ervaren...

Sinds Turkije hadden we geen zee meer gezien, daar keken we dan ook naar uit. Maar het was toeristisch hoogseizoen, en plots kwamen we op de Thaise stranden weer Europeanen en zelfs Belgen tegen. Allemaal mensen die van ons wilden weten wie we waren, waar we vandaan kwamen en wat voor werk we deden. Ik kwam niet verder dan wat hakkelen, alsof ik dat soort taal niet meer sprak. We waren gewoon geraakt om te communiceren met gebaren of met prentjes uit een boekje. We hadden geleerd om op te gaan in de langzaam veranderende wereld rondom ons. Wij waren niet meer bezig met ons eigen leventje, ons eigen verhaaltje.

Gelukkig waren jullie snel door die toeristische kuststrook?

Wat volgde was een zalige zweefvlucht met de wind dagenlang in de rug richting evenaar. Langs Thaise vissersdorpjes in verborgen baaitjes tussen de rotsformaties. Maar in Maleisië werden we steeds vaker geconfronteerd met westerse invloeden en in Singapore wachtten wolkenkrabbers ons op. Het was tijd om te landen. Al hebben we ook dat traag gedaan: drie weken op de Callisto, een containerschip dat ons terug naar Antwerpen bracht.

We zijn inmiddels drie jaar na die afsluitende bootreis, wat heb je meegenomen van die 11 maanden lange tocht?

Ook al heb ik mijn leven en mijn werk weer opgepakt, ik heb niet het gevoel dat dit het leven is van voor mijn vertrek. Ik ben niet teruggekeerd, ik ben verder gegaan. Al die levenslessen, al die multiculturele ontmoetingen onderweg, die verpletterende schoonheid van de bergen, dat zit in mij. Daardoor kijk ik met nieuwe ogen naar oude taferelen. Ik laat me niet meer zo snel uit mijn lood slaan en leef met een soort innerlijke rust, veel meer dan voor de reis. Ik werk niet voltijds, ik heb me niet vastgezet met

een lening en ga met Paul ook in eigen buurt trekken en zwerven. Ik voel me vrijer omdat ik minder met conventies en spelregels bezig ben. En als het toch eens niet lukt – natuurlijk heb ik ook stress en zorgen – dan vind ik sneller een uitweg, heb ik gemerkt. Ik ga mijn weg en die hoeft niet spectaculair te zijn.

“Bel heeft intussen een plek gekregen op de balustrade van het terras, met haar kopje richting oosten. Ze pronkt met haar nieuwe wilgenvleugels en schittert in een frisse vernislaag. Haar ogen staan scherper dan bij ons vertrek en haar achterlijf is meer gekarteld. Er zitten onder de laag vernis zoveel meer kleurschakeringen in het hout. Hier en daar kleuren brede groeven haar houten lichaam donker. Ze is getekend door het buitenleven. Ze is mooi.”

(uit Getaande huid)

Het boek ‘Getaande huid’ kan je bestellen in paperback of als e-book. Alle info op www.kathleenverhelst.be/getaande-huid.

